

Робърт Бърнс

ПЕСНИ И ПОЕМИ

София, 2018

Преводът е направен по изданието:
Robert Burns
POETICAL WORKS
George Routledge and sons
London, 1869

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Владимир Свинтила, превод, 2018
© Издателство „Изток-Запад“, 2018

ISBN 978-619-01-0280-9

• С В Е Т О В Н И П О Е Т И •

РОБЪРТ
БЪРНС

ПЕСНИ
И
ПОЕМИ

Превод от английски
Владимир Свинтила

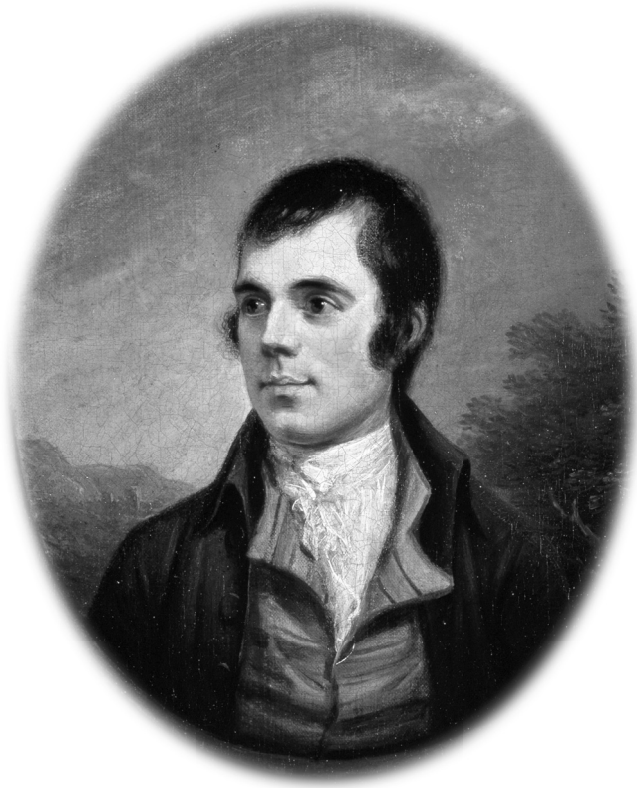

• С В Е Т О В Н И П О Е Т И •

Под общата редакция на
Румен Леонидов

- № 1 Мацуо Башьо *100 хайку*
- № 2 Йозгемир Индже *Магмата ✧ Слепият часовник*
- № 3 Ли Бай *Прокуденият от небесата*
- № 4 Георги Рупчев *Превъртане на световете*
- № 6 Ханшан *Стихове от Студената планина*
- № 7 Хилми Явуз *Стихове за раните*
- № 8 Кристина Лугн *Довиждане и всичко хубаво!*
- № 9 Никола Фурнаджиев *Огнено затишие*
- №10 Йоса Бусон *100 хайку*
- №11 Иван Методиев *Пейзажи на душата*
- №12 Робърт Бърнс *Песни и поеми*

Robert Burns

Робърт Бърнс

(1759–1796)

Владимир Свинтила

Робърт Бърнс произхожда от фермерско семейство. Неговото детство и младостта му минават изцяло на фона на шотландския пейзаж: високи плата, блата и тресавища, самотни скали и едно бледосиньо небе със седефени облаци.

В онази епоха образованието в Англия е широко разпространено и малкият Робърт може редовно да посещава селското училище. Но в повечето време той е зает със самообразованието си. Зачита се в поетите, особено в селската поезия на Рамзи и Фъргюсън. В самообразованието си има и завидни успехи. Според едно предание той е научил сам за няколко седмици френски език – от него има оставени писма на френски, които свидетелстват за високо владеене на езика.

Критиката не обича да го изтъква, но в поезията на Бърнс са видни влияния идещи от Джон Драйгън, Александър Поуп, Джон Гей. Английските сатирици и лирици несъмнено са играли роля в неговото формиране. Впрочем техните имена в епохата са широко известни.

Робърт Бърнс не тръгва в духа на английската традиция. И все пак той не се решава да поеме изцяло в келтската. В неговата родина келтският, гелик, е все още жив – на гелик продължава да се твори фолклор, а и литература и по-късно. Шотландец по самосъзнание, Бърнс избира средния път – той пише на шотландски диалект на английския, който е под силното влияние на гелик, особено в областта на лексиката.

Бърнс става едновременно един от създателите на новата шотландска лирика и неин класик. Благодарение на него ще се запази завинаги един пиетет към този малко

архаичен диалект, който ще се изучава от любителите на поезията в Лондон и в Южна Англия. Може би с Бърнс окончателно се утвърждава полудиалектизмът на английската поетическа традиция.

Основната причина за писането на шотландски диалект е любовта на Бърнс към фолклора. Той е цял във фолклорните мотиви. Много от неговите песни са предназначени да се пеят – указана е и популярната мелодия, която се има предвид. Бърнс е на нивото на гениалните и анонимни шотландски фолклорни поети, той е експлозия на шотландския национален гений. Това е било забелязано още от Гьоте. „Древните песни на неговите предци живеяха още в душата на народа... и високото съвършенство на тези образци се бе въплътило в него...“

Високо вдъхновен, Робърт Бърнс има своята тежка социална участ. Той оре и жъне на нивите на баща си – и често там съставя своите стихове. След бащината смърт той поема неговата фермерска съгба, кани се да емигрира. Почти случайно излизат в Единбург неговите стихове. Бърнс става прочут за двайсет и четири часа. За един ден той е прославен като гений на Шотландия.

Неговото пребиваване в Единбург му се отразява зле. Той изгубва свежестта на дарованието си. Изглежда, не може повече да приеме селската си участ. Намира някаква работа в едно бюро в Дамфрис, но скоро след това умира, изтощен от прекомерни усилия на полето и в литературата.

Оттук нататък името му се превръща в мит. Той е на масата на всеки шотландски студент – създател на новото самосъзнание на Шотландия. Когато селяните емигрират в Щатите, Канада или Австралия, те взимат със себе си торба пръст от нивите на бащите и стихосбирката на Бърнс. Една вълна от симпатия към неговото творчество залива Европа. От Гьоте до Бенедето Кроче неговите стихове са коментирани, адмирирани и анализирани. Така от шотландски Робърт Бърнс става световен поет – днес той принадлежи еднакво и на Шотландия, и на човечеството.

Песни

Отечество

Във теб е, Шотландийо, сърцето ми в плен,
във тебе, Шотландийо, то гони елен.
Сърни по скалите преследва със гръм,
то в теб е, Шотландийо, гето да съм.

Прощавай, отечество! Мой север мъглив.
Край хубав и доблестен, край свиден, бурлив!
Където да бъда, при първия зов
към тебе ще литна, изпълнен с любов.

Прощавайте, върхове във снежни искри,
прощавайте, никнещи в бездни гори,
прощавайте, тучни ливади, лъки,
прощавайте, звънки планински реки!

Във теб е, Шотландийо, сърцето ми в плен,
във тебе, Шотландийо, то гони елен,
сърни по скалите преследва със гръм,
то в теб е, Шотландийо, гето да съм.

Старата любов

Кога и кой ще измени
на старата любов?
На миналите златни дни
и старата любов?

За старата любов – докрай!
За миналите дни!
Ти чаша нежност ми подай
за миналите дни!

Със тебе пихме от гъха
на тия равнини.
И с тебе гвама към върха
вървахме гълги дни.

Преминахме ний глан във глан
реки и планини.
И раздели ни океан
след тия златни дни.

Но пак сме днес със теб ведно.
Ръката ми хвани.
Налей от старото вино
за миналите дни.

Налей и чашите не брой.
Догоре ги пълни.
Да пием с тебе, друже мой.
за миналите дни.

За старата любов – докрай!
За миналите дни!
Ти чаша нежност ми подай
за миналите дни!

В цѣфналата рѣж

Идейки си запѣхтяна
вечерта веднѣж,
Джени вир-водица стана
в цѣфналата рѣж.

Джени зѣзне цяла, Джени
пламва изведнѣж.
Бѣрза, мокра до колени,
в цѣфналата рѣж.

Ако някой срещне някой
в цѣфналата рѣж,
и целуне този някой
някого веднѣж,

то нима ще знае всякой
де, кога веднѣж
някого целувал някой
в цѣфналата рѣж?